

CO POWINNIŚMY WIEDZIEĆ O WOŁONTARIACIE, A BOIMY SIĘ ZAPYTAĆ

EDYCJA 3

**KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO**

**Korpus
Solidarności**

ZAMIAST WSTĘPU

To już trzecie wydanie naszej broszury o podstawach wolontariatu. W tej edycji uzupełniliśmy i zaktualizowaliśmy odpowiedzi na dotychczasowe pytania i dodaliśmy nowe, uwzględniając zmiany w przepisach prawa. W efekcie powstał krótki przewodnik z 22 pytaniami i odpowiedziami, które wyjaśniają, czym jest, a czym nie jest wolontariat, jak go organizować, jakie obowiązki należy spełnić i o jakich zasadach warto pamiętać. Ta lektura w przystępny sposób przeprowadzi Was przez podstawowe informacje na temat wolontariatu, rozwieje wątpliwości i podpowie praktyczne rozwiązania. Może okazać się pomocna dla wolontariuszek i wolontariuszy, organizatorów wolontariatu oraz osób związanych z działalnością organizacji pozarządowych. Dwadzieścia dwa zagadnienia to naprawdę mało, bo też wolontariat nie wymaga szerokiej wiedzy, ale... chęci i gotowości do działania!

SPIS TREŚCI

1. Czym jest wolontariat i kim jest wolontariuszka/wolontariusz?.....	4
2. Czy wolontariusz jest pracownikiem?.....	4
3. Czym jest wolontariat pracowniczy?.....	5
4. Gdzie wolontariuszki i wolontariusze mogą się angażować?.....	5
5. Czy wolontariuszką/wolontariuszem może być osoba niepełnoletnia?.....	6
6. Co może robić wolontariuszka/wolontariusz w organizacji pozarządowej?.....	7
7. Czy wolontariuszy można nagradzać?.....	6
8. Czy ze wszystkimi wolontariuszkami i wolontariuszami należy zawrzeć porozumienie?.....	8
9. Co powinno znaleźć się w porozumieniu?.....	9
10. W jakich sytuacjach należy ubezpieczyć wolontariusza?.....	10
11. Czego dotyczy ubezpieczenie NNW wolontariusza?.....	11
12. Czy osoba będąca członkiem stowarzyszenia lub członkiem zarządu organizacji jest jednocześnie wolontariuszem?.....	12
13. Czy wolontariuszowi trzeba opłacać jakieś składki?.....	13
14. Jakie koszty związane z pracą wolontariusza może pokrywać korzystający?.....	14
15. Jakie kwalifikacje powinien posiadać wolontariusz?.....	15
16. Czy praktyki studenckie mogą być traktowane jako wolontariat?.....	15
17. Czy wartość czasu pracy wolontariuszek i wolontariuszy można wpisać w koszty funkcjonowania organizacji?.....	16
18. Czy pracę wolontariusza można traktować jako darowiznę na rzecz organizacji?.....	17
19. Czy osoba bezrobotna z prawem do zasiłku może być wolontariuszem?.....	18
20. Czy organizacja współpracująca z wolontariuszkami i wolontariuszami musi zatrudnić osobę, która będzie koordynowała ich pracę?.....	18
21. Czy możemy publikować wizerunek i personalia osób zaangażowanych w działania wolontariackie?.....	19
22. Czy pracując z wolontariuszkami i wolontariuszami musimy spełnić Standardy Ochrony Małoletnich?.....	20

1. CZYM JEST WOLONTARIAT I KIM JEST WOLONTARIUSZKA/WOLONTARIUSZ?

Wolontariat to dobrowolna, bezpłatna, świadoma praca na rzecz innych osób lub całego społeczeństwa, wykraczająca poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie (definicja Centrum Wolontariatu). Natomiast wolontariuszką/wolontariuszem będzie osoba fizyczna, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na rzecz uprawnionych organizacji i instytucji według zasad określonych w ustawie o działalności pożytku publicznym i wolontariacie (definicja Głównego Urzędu Statystycznego).

2. CZY WOLONTARIUSZ JEST PRACOWNIKIEM?

Wolontariusz nie jest pracownikiem i za swoją aktywność nie pobiera wynagrodzenia. Wolontariusz wykonuje swoje świadczenia na podstawie porozumienia, a nie umowy o pracę. Zgodnie z prawem świadczenie wykonywane przez wolontariusza nie jest "świadczeniem pracy", ale "świadczeniem odpowiadającym świadczeniu pracy". Stosunek prawny łączący korzystającego z wolontariuszem nie jest stosunkiem pracy, tylko stosunkiem cywilnoprawnym. Do spraw nieuregulowanych w porozumieniu wolontariackim oraz ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, a nie Kodeksu pracy.

Okres wykonywania świadczeń wolontaryjnych nie wpływa na uprawnienia pracownicze - urlop wypoczynkowy, świadczenia emerytalne, nie zalicza się również do stażu pracy.

3. CZYM JEST WOLONTARIAT PRACOWNICZY?

Wolontariat pracowniczy opiera się na wspieraniu przez firmę działalności pracowników na rzecz organizacji pozarządowych oraz instytucji określonych przepisami prawa. Pracownicy-wolontariusze świadczą różnego rodzaju prace na rzecz potrzebujących, wykorzystując swoje umiejętności i zdolności, natomiast firma umożliwia im podejmowanie takich inicjatyw (w godzinach pracy) i/lub wspiera ich działania finansowo i/lub organizacyjnie (definicja Forum Odpowiedzialnego Biznesu).

4. GDZIE WOLONTARIUSZKI I WOLONTARIUSZE MOGĄ SIĘ ANGAŻOWAĆ?

Wolontariuszki i wolontariusze mogą działać w:

- organizacjach pozarządowych,
- jednostkach organizacyjnych Kościoła katolickiego i innych kościołów i związków wyznaniowych (parafie, zakony, bractwa religijne),
- stowarzyszeniach jednostek samorządu terytorialnego (np. związki miast, gmin, powiatów),
- administracji publicznej (ministerstwa, urzędy wojewódzkie i marszałkowskie, urzędy miejskie i gminne, jednostki organizacyjne i podległe organom administracji publicznej, np. teatry, galerie sztuki, domy kultury, ośrodki pomocy społecznej, biblioteki, szkoły),

- spółdzielniach socjalnych, spółkach non-profit, spółkach akcyjnych i spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, klubach sportowych będących spółkami, które nie działają w celu osiągnięcia zysku, przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich członków, udziałowców, akcjonariuszy i pracowników,
- podmiotach leczniczych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej w zakresie wykonywanej przez nie działalności leczniczej.

Wolontariuszom nie wolno podejmować aktywności przy pracach związanych z działalnością gospodarczą. Wyjątkiem są tu podmioty lecznicze (w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, do których należą również hospicja prowadzone przez organizacje pozarządowe) w zakresie wykonywanej przez nie działalności leczniczej, która może być tylko działalnością gospodarczą - oznacza to, że mogą one korzystać z pomocy wolontariuszy także w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej.

5. CZY WOLONTARIUSZKĄ/ WOLONTARIUSZEM MOŻE BYĆ OSOBA NIEPEŁNOLETNIA?

Wolontariuszką/wolontariuszem może być osoba niepełnoletnia, jednak wymagana jest wówczas zgoda opiekuna ustawowego. Zawierając porozumienie wolontariackie z osobami niepełnoletnimi, powinniśmy pamiętać, że:

- wolontariusz poniżej 13 roku życia to zgodnie z przepisami Kodeksu Cywilnego osoba, która nie posiada zdolności do czynności prawnych. Stroną porozumienia wolontariackiego jest więc jej opiekun ustawowy.

- wolontariusz od 13 do 18 roku życia to zgodnie z przepisami Kodeksu Cywilnego osoba, która ma ograniczoną zdolność do czynności prawnych. Integralnym elementem porozumienia jest oświadczenie opiekuna ustawowego, który wyraża zgodę na zawarcie porozumienia. Bez zgody opiekuna porozumienie nie jest prawomocne.

Należy pamiętać, że są miejsca, gdzie wolontariuszami zgodnie z prawem mogą być tylko osoby pełnoletnie, np. placówki opiekuńczo-wychowawcze, czyli domy dziecka i świetlice środowiskowe (Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych, § 24.2).

6. CO MOŻE ROBIĆ WOLONTARIUSZKA/ WOLONTARIUSZ W ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ?

Wolontariuszki i wolontariusze mogą robić w organizacji wiele rzeczy, wszystko zależy od rodzaju placówki w której działają oraz wykazywanych predyspozycji i zainteresowań. Mogą np.

- prowadzić profil organizacji na portalach społecznościowych,
- organizować imprezy, festyny, koncerty, spotkania,
- opracowywać materiały promocyjne,
- pracować z podopiecznymi,
- organizować czas wolny dzieciom i młodzieży,
- udzielać korepetycji,
- udzielać doradztwa specjalistycznego osobom potrzebującym (o ile posiadają odpowiednie kwalifikacje),

- pisać projekty, pozyskiwać środki na działania,
- wspierać w działaniach prowadzonych przez organizacje w ramach działalności odpłatnej,
- i wiele, wiele innych...

Czego wolontariusz nie może robić? Wolontariusz nie może podejmować prac związanych z działalnością gospodarczą oraz prac, do świadczenia których nie posiada odpowiednich kwalifikacji.

7. CZY WOLONTARIUSZY MOŻNA NAGRADZAĆ?

Wolontariat jest dobrowolnym, bezpłatnym działaniem, więc nagradzanie wolontariuszek i wolontariuszy nie może przybierać formy zapłaty za ich pracę. Jeżeli jednak chcemy podziękować wolontariuszom za zaangażowanie, to istnieje wiele form i możliwości ich gratyfikowania, np. symboliczne nagrody, zgłoszenie do konkursu „Wolontariusz Roku”, oficjalne listy gratulacyjne, wyróżnienia na stronie internetowej, powierzanie bardziej odpowiedzialnych zadań, organizacja stanowiska pracy specjalnie dla wolontariusza, włączenie w spotkania zespołu pracowników czy finansowanie szkoleń rozwojowych i specjalistycznych. Pamiętajmy jednak, że nie każdy wolontariusz życzy sobie oficjalnych podziękowań za swoją pracę, dlatego warto wcześniej sprawdzić, jaki stosunek ma wolontariusz do różnych form gratyfikowania.

Wolontariusz wykonuje swoją pracę bezpłatnie, co oznacza, że wolontariuszowi nie wolno wypłacać żadnych świadczeń pieniężnych. Jednak gdy pojawi się taka możliwość i chęć, wolontariusze mogą stać się pracownikami lub współpracownikami i wtedy otrzymywać wynagrodzenie.

8. CZY ZE WSZYSTKIMI WOŁONTARIUSZKAMI I WOŁONTARIUSZAMI NALEŻY ZAWRZEĆ POROZUMIENIE?

Zgodnie z Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wolontariusz pracuje na podstawie i w oparciu o porozumienie zawarte z organizacją. W przypadku wolontariatu przekraczającego 30 dni porozumienie musi mieć formę pisemną. Dla porozumień obejmujących wolontariat krótkoterminowy/akcyjny (poniżej 30 dni) wystarczy forma ustna.

Na żądanie wolontariusza, nawet w przypadku wolontariatu świadczonego krócej niż 30 dni porozumienie musi zostać zawarte na piśmie.

9. CO POWINNO ZNALEŻĆ SIĘ W POROZUMIENIU?

Zgodnie z Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie porozumienie z wolontariuszem powinno zawierać kilka kluczowych elementów, które dookreślą zasady współpracy i prawa obu stron. Najważniejsze z nich to strony umowy (dane wolontariusza i podmiotu przyjmującego wolontariusza), zakres i rodzaj świadczeń, czas trwania porozumienia, zasady zwrotu kosztów, ubezpieczenie wolontariusza, prawa i obowiązki stron, tryb rozwiązania porozumienia. W porozumieniu warto również zawrzeć zapisy dot. ochrony danych osobowych wolontariusza.

10. W JAKICH SYTUACJACH NALEŻY UBEZPIECZYĆ WOLONTARIUSZA?

Jeżeli organizacja podpisuje porozumienie z wolontariuszem na okres krótszy niż 30 dni, to jest zobowiązana wykupić ubezpieczenie NNW (czyli ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków) dla tego wolontariusza. W sytuacji, gdy organizacja zawiera porozumienie na czas dłuższy niż 30 dni, to państwo polskie przejmuje na siebie koszt tego ubezpieczenia i wolontariusz zostaje objęty ubezpieczeniem na mocy tzw. małej ustawy wypadkowej (Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach).

Jeżeli podpisujemy z wolontariuszem porozumienie na czas nieokreślony, to świadczenia z tzw. małej ustawy wypadkowej obejmują wolontariusza dopiero 31 dnia obowiązywania porozumienia, co oznacza, że organizacja ma obowiązek wykupić dla takiego wolontariusza ubezpieczenie NNW na pierwsze 30 dni trwania porozumienia. Dzieje się tak, ponieważ w przypadku zawarcia umowy na czas nieokreślony istnieje na początku niepewność, czy przekroczy się ten czas, czy nie. Praktyczna wskazówka jest więc taka, aby po prostu unikać podpisywania umów o wolontariat na czas nieokreślony, a zawsze podpisywać je na okres co najmniej 31 dni, np. w takiej formule: *Umowa zawarta jest na czas określony 31 dni, a w przypadku gdyby żadna ze stron nie oświadczyła przed jej upływem, iż nie chce jej kontynuować, ulega ona przedłużeniu na czas nieokreślony i może być rozwiązana za XY-dniowym okresem wypowiedzenia.*

11. CZEGO DOTYCZY UBEZPIECZENIE NNW WOLONTARIUSZA?

Ubezpieczenie NNW (następstw nieszczęśliwych wypadków) wolontariusza dotyczy ochrony przed skutkami wypadków, które mogą wydarzyć się podczas wykonywania pracy wolontariackiej. Celem tego ubezpieczenia jest zapewnienie wsparcia finansowego w razie doznania uszczerbku na zdrowiu lub śmierci w wyniku nieszczęśliwego zdarzenia. Szczegółowe warunki ubezpieczenia są zależne od ustaleń między firmą ubezpieczeniową a ubezpieczającym.

Natomiast zakres ubezpieczenia gwarantowanego wolontariuszom przez państwo polskie w ramach tzw. małej ustawy wypadkowej obejmuje podstawowy zakres, czyli śmierć lub trwały uszczerbek na zdrowiu. Należy pamiętać, że ubezpieczenie państwowe NNW obowiązuje tylko w okresie wykonywania zadań przez wolontariusza w ramach zawartego porozumienia. Ochrona nie obejmuje m.in. prywatnego czasu wolontariusza poza pracą, działalności wykonywanej poza granicami Polski oraz zdarzeń, które nie są bezpośrednio związane z realizacją działań wolontariackich.

Jak to działa w praktyce? Wniosek o rekompensatę z ubezpieczenia NNW w ramach tzw. Małej ustawy wypadkowej zgłasza się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (właściwego dla miejsca zamieszkania wolontariusza – jeżeli sprawę zgłasza wolontariusz lub siedziby korzystającego – jeżeli sprawę zgłasza korzystający ze świadczeń wolontariusza). Zgłoszenie obejmuje dostarczenie dokumentacji potwierdzającej wypadek i jego skutki zdrowotne, na którą składają się protokół powypadkowy lub karta wypadku (sporządzone przez organizację, z którą wolontariusz zawarł porozumienie), zaświadczenie lekarskie (potwierdzające obrażenia lub trwały uszczerbek na zdrowiu), porozumienie wolontariackie (jako dowód na to, że wolontariusz działał na rzecz organizacji zgodnie z umową i w określonym czasie) oraz wniosek o świadczenie z tytułu NNW (formularz dostępny w oddziałach ZUS lub na ich stronie internetowej).

W sytuacji gdy porozumienie zawarte między korzystającym a wolontariuszem dotyczy delegowania wolontariusza do wykonywania świadczeń w państwie, na którego terytorium trwa konflikt zbrojny, wystąpiła klęska żywiołowa lub katastrofa naturalna (bez względu na długość okresu na jaki została zawarta), korzystający jest zobowiązany zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od NNW oraz ubezpieczenie kosztów leczenia za granicą (o ile koszty te nie są pokrywane z innego tytułu). Natomiast jeżeli wolontariusz zostaje oddelegowany do wykonywania świadczeń na terenie innego państwa na terytorium którego nie trwa konflikt zbrojny, nie wystąpiła klęska żywiołowa lub katastrofa naturalna, to korzystający może, ale nie musi zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenia od NNW oraz ubezpieczenia kosztów leczenia za granicą (o ile koszty te nie są pokrywane z innego tytułu).

12. CZY OSOBA BĘDĄCA CZŁONKIEM STOWARZYSZENIA LUB CZŁONKIEM ZARZĄDU ORGANIZACJI JEST JEDNOCZEŚNIE WOLONTARIUSZEM?

Zgodnie z art. 42 ust. 3 ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie członek stowarzyszenia może wykonywać świadczenia jako wolontariusz na rzecz stowarzyszenia, którego jest członkiem, jednak należy pamiętać, że nie staje się nim z mocy prawa. Kwestia wolontariatu członków stowarzyszenia powinna zostać uregulowana w statucie wedle wyboru organizacji, a zadania „członkowskie” nie muszą różnić się od „wolontariackich”.

Z kolei zadania wynikające z pełnienia funkcji członka zarządu fundacji lub stowarzyszenia (prezes, wiceprezes) nie są wolontariatem, a obowiązkiem wynikającym ze stanowiska w organizacji i są regulowane ustawami oraz dookreślone statutem organizacji. Co za tym idzie, członek zarządu organizacji, podejmując się aktywności na rzecz organizacji w ramach pełnionych funkcji, nie staje się automatycznie wolontariuszem i nie może korzystać z ustawowych uprawnień wolontariusza. Jeżeli członkowie zarządu będą mieli taką wolę, to mogą się zaangażować jako wolontariusze w swojej organizacji do wykonywania zadań poza funkcjami członków zarządu.

13. CZY WOLONTARIUSZOWI TRZEBA OPŁACAĆ JAKIEŚ SKŁADKI?

Zgodnie z zapisem art. 46 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie istnieje możliwość zgłoszenia wolontariuszki/wolontariusza do powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, jeżeli wolontariusz nie jest ubezpieczony z innego tytułu. Wolontariusz zgłoszony przez organizację do ubezpieczenia zdrowotnego zostaje objęty tym ubezpieczeniem z dniem określonym w umowie pomiędzy zgłaszającą organizacją a Narodowym Funduszem Zdrowia, a przestaje być nim objęty z dniem rozwiązania umowy bądź po upływie miesiąca zaległości w opłaceniu składek. Składka jest opłacana przez organizację zgłaszającą korzystającego i liczona jest od kwoty minimalnego wynagrodzenia.

14. JAKIE KOSZTY ZWIĄZANE Z PRACĄ WOLONTARIUSZA MOŻE POKRYWAĆ KORZYSTAJĄCY?

Organizacja, która korzysta z usług wolontariuszki/wolontariusza, jest zobowiązana do pokrycia pewnych kosztów związanych z realizacją przez niego zadań, podobnie jak w przypadku pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Obowiązek ten wynika z przepisów Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie i obejmuje:

- koszty podróży służbowych i diet – jeżeli w ramach swoich działań wolontariusz musi odbywać podróże służbowe (np. na konferencje, szkolenia, działania w terenie), organizacja ma obowiązek zwrócić mu poniesione koszty. Zwrot może obejmować koszty transportu (koszty przejazdu środkami transportu publicznego lub – w przypadku korzystania z prywatnego samochodu wolontariusza – zwrot kosztów na podstawie tzw. kilometrówki), koszt diety (czyli koszt wyżywienia podczas podróży służbowej, która jest określona w przepisach dla pracowników) oraz koszty zakwaterowania, gdy wolontariusz musi nocować poza miejscem zamieszkania.
- koszty związane z podnoszeniem kwalifikacji wolontariusza (np. szkolenia, uzyskiwanie uprawnień) lub koszty zakupu materiałów edukacyjnych.

Wolontariusz może się zrzec uprawnienia polegającego na zwrocie kosztów podróży służbowych i diet tylko na piśmie (podpisując w tym celu oświadczenie).

15. JAKIE KWALIFIKACJE POWINIEN POSIADAĆ WOLONTARIUSZ?

Wolontariusz nie musi mieć określonych formalnych kwalifikacji, o ile nie wymaga tego specyfika jego działań. Najważniejsze są chęci, zaangażowanie, odpowiedzialność i gotowość do pracy społecznej. Podczas rekrutacji korzystający powinien jasno określić swoje wymagania, a jeśli to konieczne, pomóc wolontariuszowi w zdobyciu niezbędnych umiejętności i wiedzy.

Koszty poniesione w zakresie uzyskania odpowiednich badań lub uprawnień, które są niezbędne do realizacji wolontariatu, powinien ponieść korzystający.

16. CZY PRAKTYKI STUDENCKIE MOGĄ BYĆ TRAKTOWANE JAKO WOLONTARIAT?

Praktyki studenckie nie mogą być traktowane jako wolontariat. Praktyki studenckie to forma zdobywania praktycznej wiedzy związanej z kierunkiem studiów, a ich zrealizowanie jest obowiązkiem studenta wynikającym np. z regulaminu uczelni. Wolontariusz natomiast to osoba, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia odpowiadające świadczeniom pracy, wykraczając poza obszar swoich codziennych obowiązków.

Staże również nie są wolontariatem. Kwestię staży reguluje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001), która definiuje staż jako nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy pomiędzy pracodawcą i bezrobotnym.

17. CZY WARTOŚĆ CZASU PRACY WOLONTARIUSZEK I WOLONTARIUSZY MOŻNA WPISAĆ W KOSZTY FUNKCJONOWANIA ORGANIZACJI?

Praca wolontariuszek i wolontariuszy nie jest przychodem organizacji i nie może być uznawana za koszt organizacji. Zgodnie z art. 50 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wartość świadczenia wolontariusza nie stanowi darowizny na rzecz korzystającego w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego oraz przepisów podatkowych. W koszty funkcjonowania organizacji można wpisać koszty związane z organizowaniem i prowadzeniem wolontariatu, a więc koszty podróży służbowych wypłacanych wolontariuszom, koszty materiałów edukacyjnych czy materiałów związanych z promocją wolontariatu.

Wartość świadczeń wolontariuszy nie jest również wskazywana w rachunkowości organizacji oraz sprawozdaniach określonych w prawie podatkowym i związanym z rachunkowością. Taki wkład może być wyceniony w sprawozdaniach do dotującego według zasad przez niego określonych, ale szczegółów reguluje wówczas dokumentacja konkursowa lub umowa dotacyjna (o dofinansowanie).

18. CZY PRACĘ WOLONTARIUSZA MOŻNA TRAKTOWAĆ JAKO DAROWIZNĘ NA RZECZ ORGANIZACJI?

Pracy wolontariusza nie można traktować jako darowizny w rozumieniu prawnym. Darowizna, zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego (art. 888 i następane), to umowa, na mocy której darczyńca zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego kosztem swojego majątku. Darowizna dotyczy wyłącznie rzeczy lub praw majątkowych, a praca wolontariusza nie spełnia tych kryteriów, ponieważ jest formą świadczenia osobistego, a nie przekazaniem dóbr majątkowych.

Wolontariusz nie może zatem "przeliczać" na pieniądze wartości świadczenia, które wykonał, i traktować tego jako darowiznę na rzecz organizacji. Wolontariusz nie może również np. oszacować wartości udzielonych usług prawnych, które wykonał, i tym samym odliczyć ich jako darowiznę w rocznym zeznaniu podatkowym.

Choć sama praca wolontariusza nie jest darowizną, to wolontariusz może przekazać darowiznę finansową (np. przelew na konto organizacji), przekazać rzeczy lub sprzęt (np. komputer, żywność, ubrania) jako darowiznę rzeczową lub odliczyć darowiznę od podatku dochodowego w ramach limitów przewidzianych w przepisach (6% dla osób fizycznych i 10% dla firm, o ile darowizna jest udokumentowana i przekazana organizacji pożytku publicznego).

19. CZY OSOBA BEZROBOTNA Z PRAWEM DO ZASIŁKU MOŻE BYĆ WOŁONTARIUSZEM?

Tak, zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wolontariusz wykonuje świadczenia odpowiadające świadczeniom pracy, a nie świadczy pracy. Oznacza to, że nie jest pracownikiem w rozumieniu Kodeksu pracy. W związku z tym osoba bezrobotna, które chce się zaangażować jako wolontariusz, nie straci z tego tytułu swoich uprawnień i zasiłku.

20. CZY ORGANIZACJA WSPÓŁPRACUJĄCA Z WOŁONTARIUSZKAMI I WOŁONTARIUSZAMI MUSI ZATRUDNIĆ OSOBĘ, KTÓRA BĘDZIE KOORDYNOWAŁA ICH PRACĘ?

Organizacje i instytucje angażujące wolontariuszki i wolontariuszy nie są prawnie zobowiązane do zatrudniania koordynatora wolontariatu. Ważne jest jednak, aby w takiej organizacji została wyznaczona osoba odpowiedzialna za zarządzanie pracą wolontariuszy. Jej zadania powinny obejmować przeprowadzanie wstępnych rozmów, wprowadzanie wolontariuszy w funkcjonowanie organizacji, określanie zakresu ich obowiązków, dbanie o relacje oraz jakość realizowanych działań, a także utrzymywanie stałego kontaktu z wolontariuszami w trakcie współpracy.

21. CZY MOŻEMY PUBLIKOWAĆ WIZERUNEK I PERSONALIA OSÓB ZAANGAŻOWANYCH W DZIAŁANIA WOLONTARIACKIE?

Aby podać do publicznej wiadomości personalia wolontariuszki czy wolontariusza lub upublicznić ich zdjęcie, musimy mieć zgodę danej osoby na przetwarzanie jej danych w takim celu. Zgoda nie musi być pisemna, ale trzeba być zdolnym do tego, aby w praktyce udowodnić, że się jej udzieliło, oraz do tego, aby tymi zgodami zarządzać i respektować prawo do ich cofnięcia. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy podanie danych jest niezbędne do wykonania przez wolontariusza powierzonych mu zadań, np. w przypadku wolontariusza, który zgodnie z umową wolontariacką odpowiedzialny jest za kontakt z mediami i do wykonywania przez niego zadań konieczne jest podanie jego danych na stronie internetowej. Wtedy o zgodę pytać go nie musimy. Podstawą do przetwarzania danych będzie niezbędność do realizacji umowy (art. 6 ust. 1 lit. b RODO). W przypadku wizerunku wyjątkiem będą zdjęcia z jakiegoś wydarzenia, na których wolontariusz jest tylko „częścią większej całości”. Wówczas podstawie art. 81 ust. 2 pkt 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych możemy rozpowszechniać jego wizerunek bez zgody.

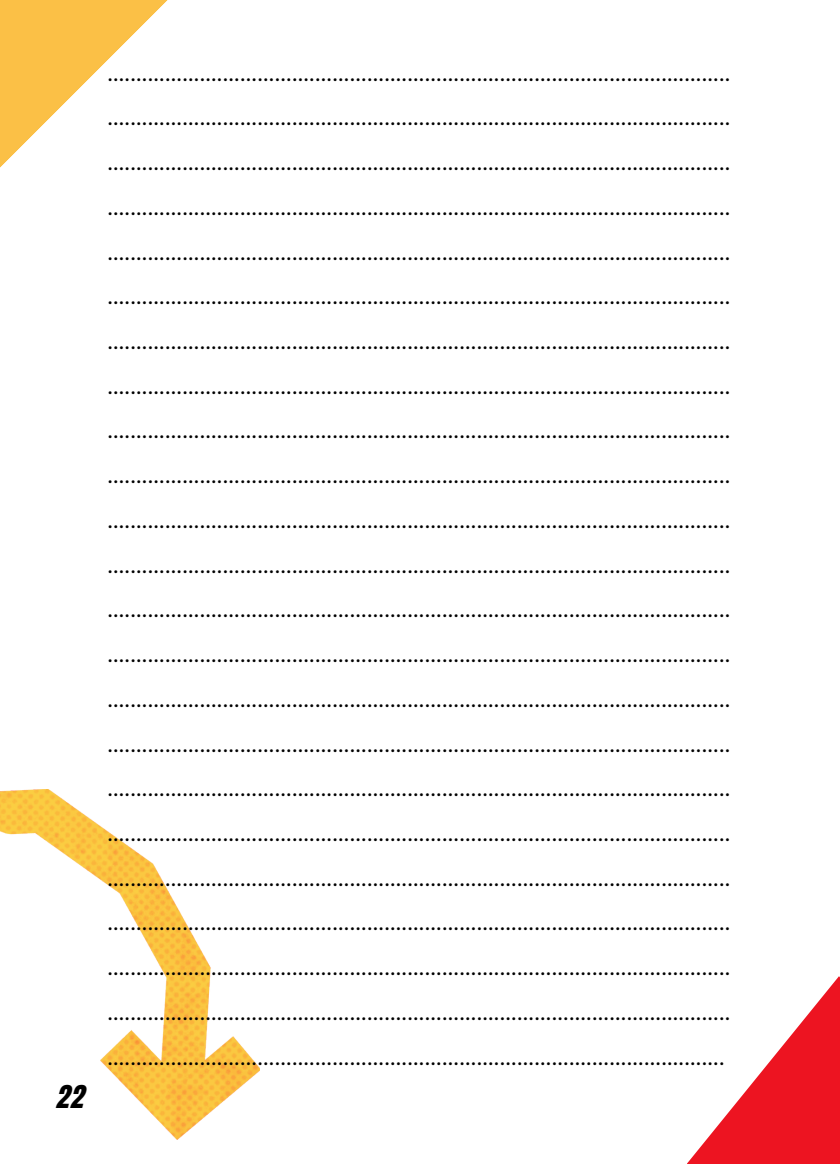
Bez względu na to, czy chodzi o personalia czy wizerunek, czy podstawą jest zgoda, czy coś innego, w każdym przypadku musimy spełnić obowiązek informacyjny zgodnie z art. 13 RODO.

22. CZY PRACUJĄC Z WOLONTARIUSZKAMI I WOLONTARIUSZAMI MUSIMY SPEŁNIĆ STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH?

Jeśli wolontariuszki i wolontariusze zajmują się wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub sprawują opiekę nad małoletnimi, to mamy obowiązek wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich i sprawdzenia tych wolontariuszy w odpowiednich rejestrach, tj. pobieramy zaświadczenie o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego i sprawdzamy wolontariusza w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym. Weryfikacji naleŹy dokonać, zanim wolontariusz rozpocznie pracę z dziećmi czy młodzieŹą.

Obowiązek weryfikacji w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym oraz uzyskanie informacji z Krajowego Rejestru Karnego dotyczy równieŹ niepełnoletnich wolontariuszy. Przepisy jasno okreŹlają, Źe taki obowiązek obejmuje kaŹdą osobę zatrudnianą lub dopuszczaną do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, sportem, rozwijaniem zainteresowań czy opieką nad małoletnimi. Nie wprowadzono Źadnych wyjątków dla osób niepełnoletnich, co oznacza, Źe takŹe w ich przypadku konieczne jest przeprowadzenie weryfikacji. Przetwarzanie danych osobowych osób niepełnoletnich w celu sprawdzenia ich niekaralności, czyli weryfikacji w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym oraz uzyskania zaświadczenia z KRK, stanowi obowiązek prawny.

Ułatwieniem rozpoczęcia procesu współpracy z wolontariuszkami i wolontariuszami oraz jej rozwinięcia jest Korpus Solidarności, czyli Program Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Systematycznego na lata 2018-2030. Program jest inicjatywą, której celem jest wypracowanie i wdrożenie rozwiązań ułatwiających i zachęcających obywateli do systematycznego oraz długoterminowego angażowania się w wolontariat.

Korpus zachęca do wolontariatu, promuje go, a przede wszystkim proponuje wsparcie dla osób z nim związanych, m.in. w postaci działań edukacyjnych, systemu benefitowego, narzędzi do organizacji wolontariatu. Program swoim zasięgiem obejmuje cały kraj, a instytucją zarządzającą Programem jest Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (NIW).

Oficjalnym Partnerem NIW, odpowiedzialnym za wdrożenie Programu w województwie kujawsko-pomorskim jest Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych wraz z czterema organizacjami członkowskimi – Daj Szansę Fundacja na Rzecz Rozwoju Dzieci Niepełnosprawnych, Fundacja Światło, Pomorska Fundacja Rozwoju, Kultury i Sztuki oraz Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych SUBICERE.

KUJAWSKO-POMORSKA
FEDERACJA
ORGANIZACJI
POZARZĄDOWYCH

Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych

Fosa Staromiejska 30/3
87-100 Toruń

tel. 56 652 23 56,
e-mail: federacja@federacja-ngo.pl

**KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO**

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Rządowy Program
Wspierania i Rozwoju
Wolontariatu Systematycznego
na lata 2018-2030

**Korpus
Solidarności**

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI –
CENTRUM ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH KORPUSU
SOLIDARNOŚCI – RZĄDOWEGO PROGRAMU WSPIERANIA I ROZWOJU
WOLONTARIATU SYSTEMATYCZNEGO NA LATA 2018-2030